

Extrădare și detențiune pe viață

A se vedea, de asemenea, fișă tematică [„Detențiunea pe viață”](#).

Art. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Nivette împotriva Franței

3 iulie 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, un resortisant american suspectat că și-a omorât prietena, a susținut în special că extrădarea sa în Statele Unite ar încălca art. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului dacă ar fi condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea punere în libertate înainte de împlinirea termenului de executare a pedepsei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Luând act, în special, de faptul că procurorul districtului Sacramento s-a angajat sub jurământ că, indiferent de circumstanțe, statul California nu va invoca una dintre circumstanțele speciale care trebuie să fie invocate pentru aplicarea pedepsei cu moartea sau a pedepsei detențiunii pe viață fără posibilitatea punerii în libertate înainte de împlinirea termenului de executare a pedepsei și că angajamentul său era obligatoriu pentru succesorii săi și pentru statul California, Curtea a constatat că asigurările obținute de guvernul francez erau de natură să evite pericolul ca reclamantul să fie condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea punerii în libertate înainte de împlinirea termenului de executare a pedepsei. Prin urmare, extrădarea sa nu îl putea expune unui risc ridicat de tratamente sau pedepse interzise de art. 3 din Convenție.

A se vedea, de asemenea: [Olaechea Cahuas împotriva Spaniei](#), hotărârea din 10 august 2006.

Einhorn împotriva Franței

16 octombrie 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, resortisant american, a părăsit Statele Unite după ce a fost acuzat de omorârea fostei sale parteneră. Acesta a fost condamnat, în lipsă, la detențiune pe viață pentru săvârșirea infracțiunii de omor. Guvernul francez a fost de acord cu extrădarea sa pe motiv că acesta urma să beneficieze de un proces nou și echitabil în cazul returnării în Pennsylvania și că nu risca pedeapsa cu moartea. Reclamantul a declarat apel, respins de *Conseil d'Etat* (Consiliul de Stat) din Franța. În fața Curții, reclamantul a susținut că extrădarea sa fusese acordată cu încălcarea art. 3 din Convenție în sensul, în special, că va avea probabil de executat pedeapsa detențiunii pe viață fără nicio posibilitate reală de reducere a pedepsei sau de liberare condiționată.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Reiterând că nu se putea exclude faptul că aplicarea unei pedepse ireductibile cu detențiunea pe viață putea ridica o problemă în sensul art. 3 din Convenție și referindu-se, în acest sens, la documentele Consiliului Europei pe această temă¹, Curtea a concluzionat de aici că nu se putea exclude nici faptul că extrădarea unei persoane într-un stat în care riscă să fie condamnată la detențiune pe viață fără posibilitatea punerii în libertate înainte de împlinirea termenului de executare a pedepsei poate ridica o problemă în sensul art. 3 din Convenție. În această cauză, totuși, Curtea a constatat că guvernatorul statului Pennsylvania putea comuta pedeapsa detențiunii pe viață într-o pedeapsă cu un termen care permite liberarea condiționată. În consecință, deși posibilitatea liberării condiționate a persoanelor aflate în executarea pedepsei detențiunii pe viață în Pennsylvania era limitată, nu se putea deduce de aici că, dacă ar fi condamnat la detențiune pe viață în urma unui nou proces în Pennsylvania, reclamantul nu ar putea fi liberat condiționat, acesta neprezentând nicio dovadă care să justifice o astfel de concluzie.

A se vedea, de asemenea: ***Schuchter împotriva Italiei***, decizia privind admisibilitatea din 11 octombrie 2011; ***Segura Naranjo împotriva Poloniei***, decizia privind admisibilitatea din 6 decembrie 2011.

Harkins si Edwards împotriva Regatului Unit

17 ianuarie 2012 (hotărâre)

Ambii reclamânți se confruntau cu extrădarea din Regatul Unit în Statele Unite unde, susțineau ei, riscuau pedeapsa cu moartea sau detențiunea pe viață fără posibilitatea liberării condiționate. Autoritățile americane au dat asigurări că pedeapsa cu moartea nu va fi aplicată în cazul lor și că pedeapsa maximă pe care o riscuau era detențiunea pe viață. În ceea ce privește riscul aplicării detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate, Curtea a hotărât că **nu ar fi încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție **dacă** un reclamant sau celălalt **ar fi extrădat** în Statele Unite, constatând că niciunul dintre reclamânți nu a demonstrat existența unui risc real de tratamente care să atingă pragul prevăzut la art. 3 ca urmare a pedepsei sale. În cazul primului reclamant, Curtea nu a ajuns la convingerea că ar fi excesiv de disproporționat să i se aplice pedeapsa obligatorie a detențiunii pe viață în Statele Unite. Acesta avea vârsta peste 18 ani la data săvârșirii infracțiunii imputate, nu fusese diagnosticat cu o tulburare psihiatrică, iar omorul făcuse parte dintr-o tentativă de tâlhărie calificată – o circumstanță agravantă. Mai mult, încă nu fusese condamnat și – chiar dacă ar fi condamnat și ar primi pedeapsa obligatorie a detențiunii pe viață – menținerea sa în detenție putea fi justificată în continuare pentru restul vieții sale. Altminteri, guvernatorul statului Florida și Comisia de clemență executivă (*Board of Executive Clemency*) din Florida ar putea, în principiu, să decidă reducerea pedepsei sale. Cel de-al doilea reclamant risca – cel mult – pedeapsa discreționară a detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate. Având în vedere că aceasta putea fi aplicată numai după ce instanța de fond examina toți factorii relevanți și numai dacă reclamantul era condamnat pentru omor calificat, Curtea a concluzionat că această pedeapsă nu ar fi excesiv de disproporționată.

Babar Ahmad si alții împotriva Regatului Unit

10 aprilie 2012 (hotărâre)

Reclamânții au fost inculpați pentru diverse fapte de terorism în Statele Unite, care au solicitat extrădarea lor. Reclamânții s-au plâns de riscul executării pedepsei într-un penitenciar de maximă siguranță, unde urmau a fi supuși unor măsuri administrative speciale, și de riscul condamnării la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea reducerii pedepsei.

---

¹ A se vedea raportul general privind tratamentul deținuților pe termen lung, întocmit de Subcomitetul nr. XXV al Comitetului european pentru probleme criminale (Consiliul Europei, 1977) și Rezoluția (76) 2 cu privire la tratamentul deținuților pe termen lung, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei în contextul activității subcomitetului.

Curtea a hotărât, în privința a cinci dintre reclamanți², că **nu ar fi încălcat art. 3** din Convenție ca urmare a duratei pedepselor posibile în cazul extrădării lor în Statele Unite. Aceasta a observat, în special, că nu era o certitudine că, dacă vor fi extrădați, reclamanții vor fi condamnați sau că li se va aplica pedeapsa discreționară a detențiunii pe viață. Totuși, chiar dacă o astfel de pedeapsă ar fi aplicată reclamanților, având în vedere gravitatea acuzațiilor, Curtea nu a considerat că aceasta ar fi excesiv de disproporționată. În plus, deoarece deocamdată niciunul dintre reclamanți nu fusese condamnat sau nu începuse executarea pedepsei, Curtea a considerat că aceștia nu au demonstrat că, ulterior extrădării, încarcerarea lor în Statele Unite nu ar servi vreunui scop penologic legitim. În plus, nu era o certitudine dacă, în cazul în care s-ar ajunge în acest punct vreodată, autoritățile americane vor refuza să recurgă la mecanismele disponibile în sistemul lor pentru reducerea potențialelor pedepse ale reclamanților.

Čalovskis împotriva Letoniei

24 iulie 2014 (hotărâre)

Cauza a avut ca obiect arestarea preventivă și arestarea provizorie în vederea extrădării reclamantului, precum și autorizarea extrădării sale către Statele Unite în vederea urmăririi sale penale sub acuzația de participare la fapte legate de criminalitatea informatică. Reclamantul a susținut în special că, dacă ar fi extrădat din Letonia, ar risca să fie supus torturii și să fie condamnat la pedeapsa închisorii cu o durată disproporționată.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** din Convenție în ceea ce privește autorizarea extrădării reclamantului către Statele Unite, constatând că acesta nu era expus unui risc real de rele tratamente dacă ar fi extrădat în Statele Unite în temeiul trimiterii sale în judecată pentru fapte legate de criminalitatea informatică. Cu privire în special la susținerea reclamantului că pedeapsa aplicată în Statele Unite ar fi mult mai mare decât în Letonia, Curtea a constatat că această comparație nu este suficientă pentru a demonstra o „vădită disproporționalitate”. În plus, reclamantul nu a argumentat că risca să fie condamnat în Statele Unite fără posibilitate de punere în libertate și nici nu s-a plâns că risca să fie condamnat la pedepsele maxime fără o examinare corespunzătoare a tuturor circumstanțelor atenuante și agravante.

Trabelsi împotriva Belgiei

4 septembrie 2014 (hotărâre)

Această cauză a avut ca obiect extrădarea, în pofida indicării unei măsuri provizorii de către Curte în temeiul art. 39 din [Regulamentul Curții](#)³, a unui resortisant tunisian, care a fost predat de Belgia Statelor Unite, unde era trimis în judecată pentru infracțiuni de terorism și era pasibil de condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață. Reclamantul s-a plâns, în special, că extrădarea sa în Statele Unite ale Americii l-ar expune unor tratamente incompatibile cu art. 3 din Convenție. A argumentat în această privință că pentru unele dintre infracțiunile pentru care se aprobase extrădarea se aplica pedeapsa detențiunii pe viață cu o durată maximă, care era o pedeapsă ireductibilă *de facto* și că, în cazul condamnării sale, nu ar avea vreodată vreo perspectivă de punere în libertate.

Curtea a considerat că pedeapsa detențiunii pe viață de care era pasibil reclamantul în Statele Unite nu putea fi redusă, întrucât legislația americană nu prevedea un mecanism adecvat pentru reexaminarea acestui tip de sentință, ceea ce a însemnat că extrădarea sa în Statele Unite a constituit o **încălcare a art. 3** din Convenție.

Curtea a reiterat în special că aplicarea pedepsei detențiunii pe viață unui infractor adult nu era interzisă, în sine, de nicio dispoziție din Convenție, cu condiția ca pedeapsa să nu fie disproporționată. Pe de altă parte, pentru a fi compatibilă cu art. 3, o astfel de pedeapsă nu ar trebui să fie ireductibilă *de jure* și *de facto*. Pentru a evalua această cerință, Curtea

² Examinarea capetelor de cerere formulate de al șaselea reclamant a fost amânată, iar Curtea a decis să le examineze în cadrul unei cereri cu număr nou (nr. 17299/12).

³ Măsurile provizorii sunt măsuri adoptate în cadrul procedurii în fața Curții și sunt obligatorii pentru statul în cauză. Acestea nu au efect asupra deciziilor ulterioare ale Curții cu privire la admisibilitatea cererilor sau fondul cauzelor respective. În cazul în care Curtea admite cererea de măsuri provizorii, expulzarea reclamantului se suspendă cât timp Curtea examinează cererea (cu toate acestea, Curtea urmărește situația reclamantului și poate revoca măsura în cursul examinării cauzei). A se vedea, de asemenea, fișa tematică [„Măsurile provizorii”](#).

trebuia să stabilească dacă se putea considera că o persoană condamnată pe viață avea vreo perspectivă de punere în libertate și dacă legislația națională oferea posibilitatea reexaminării pedepsei detențiunii pe viață în vederea comutării/reducerii/încetării pedepsei ori a liberării condiționate a persoanei condamnate. În plus, deținutul trebuia să fie informat cu privire la condițiile acestei posibilități de reexaminare încă de la pronunțarea sentinței. Curtea a reiterat, de asemenea, că art. 3 a impus statelor contractante obligația de a nu îndepărta o persoană într-un stat în care exista un risc real ca aceasta să fie supusă unor rele tratamente interzise. În această cauză, Curtea a considerat că, având în vedere gravitatea infracțiunilor de terorism pentru care reclamantul a fost inculpat și faptul că sentința nu putea fi pronunțată decât după ce instanța de fond a luat în considerare toate circumstanțele atenuante și agravante relevante, pedeapsa discreționară a detențiunii pe viață⁴ nu ar fi excesiv de disproporționată. Cu toate acestea, Curtea a hotărât că autoritățile americane nu au oferit în niciun moment nicio asigurare concretă că reclamantul nu va fi condamnat la pedeapsa ireductibilă a detențiunii pe viață. De asemenea, Curtea a observat că, în plus față de asigurările date, deși legislația americană prevedea diferite posibilități de reducere a pedepsei detențiunii pe viață (inclusiv prin grațiere prezidențială), care îi ofereau reclamantului o anumită perspectivă de punere în libertate, nu se prevedea nicio procedură echivalentă cu un mecanism de reexaminare a acestor pedepse în sensul art. 3 din Convenție.

Findikoglu împotriva Germaniei

7 iunie 2016 (decizie privind admisibilitatea)

În 2015, reclamantul a fost extrădat în Statele Unite ale Americii, unde era dat în urmărire în legătură cu constituirea unui grup infracțional internațional în calitate de presupus lider al acestuia, grupul urmărind atacarea rețelelor de calculatoare ale furnizorilor de servicii financiare pentru a obține câștiguri financiare. Reclamantul s-a plâns că pentru infracțiunile pentru care a fost extrădat se aplica, în ansamblu, o pedeapsă maximă de 247,5 ani de închisoare, ceea ce însemna că, dacă ar fi condamnat, nu ar avea nicio perspectivă de punere în libertate.

Curtea a hotărât în special că, în cazul reclamantului, nu se putea presupune existența riscului de aplicare a pedepsei detențiunii pe viață, iar întrebarea dacă reclamantul ar avea sau nu vreo perspectivă de punere în libertate în eventualitatea condamnării nu era relevantă. Prin urmare, Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată, constatând că reclamantul nu a demonstrat că extrădarea sa în Statele Unite îl expunea unui risc real de tratamente care ating pragul prevăzut la art. 3 din Convenție ca rezultat al pedepsei probabile.

A se vedea, de asemenea: **López Elorza împotriva Spaniei**, hotărârea din 12 decembrie 2017.

Harkins împotriva Regatului Unit

10 iulie 2017 (Marea Cameră – decizie privind admisibilitatea)

Această cauză a avut ca obiect extrădarea unui resortisant britanic în Statele Unite ale Americii în vederea judecării sale pentru omor calificat. Reclamantul s-a plâns că extrădarea sa în Statele Unite ar încălca art. 3 și art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție deoarece, dacă ar fi condamnat în Florida, ar risca pedeapsa obligatorie a detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate. Este a doua oară când reclamantul depune la Curtea Europeană o cerere referitoare la extrădarea sa. În 2012, în hotărârea **Harkins și Edwards** (a se vedea pagina 1 supra), Curtea a constatat că extrădarea sa nu va încălca art. 3 din Convenție. Cu toate acestea, reclamantul nu a fost extrădat și, în urma deciziilor ulterioare ale Curții pronunțate în cauzele **Vinter și alții** și **Trabelsi**, acesta a susținut în fața instanțelor naționale că evoluția jurisprudenței Curții cu privire la art. 3 și pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate era de așa natură încât să impună redeschiderea procesului. Instanțele britanice au respins cererea de redeschidere a procesului și, în această a doua cerere adresată Curții, reclamantul,

⁴ „Discreționară” în sensul că judecătorul poate aplica o pedeapsă mai puțin severă, dispunând un anumit număr de ani de închisoare.

invocând jurisprudența recentă, s-a plâns din nou că extrădarea lui ar încălca drepturile sale prevăzute la art. 3.

Marea Cameră a declarat ambele capete de cerere **inadmisibile**. Aceasta a hotărât mai întâi că trebuie declarate inadmisibile capetele de cerere formulate de reclamant în temeiul art. 3 din Convenție întrucât erau „în mod esențial aceleași” [în sensul art. 35 § 2 lit. b) din Convenție], capătul de cerere referitor la art. 3 fiind examinat de Curte în 2012. Pentru a ajunge la această concluzie, Marea Cameră a respins argumentul reclamantului potrivit căruia evoluția jurisprudenței sale în cauzele Vinter și alții și Trabelsi ar putea conține „fapte noi” relevante în sensul art. 35 § 2 lit. b). A ajunge la o concluzie diferită ar submina principiul securității juridice și ar submina credibilitatea și autoritatea hotărârilor Curții. De asemenea, cu privire la capătul de cerere formulat de reclamant în temeiul art. 6 din Convenție, Marea Cameră a concluzionat că din situația în fapt nu reieșea niciun risc că reclamantul va suferi o denegare flagrantă de dreptate. În final, Marea Cameră a decis, de asemenea, revocarea măsurii provizorii (în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții) care indica Guvernului britanic să amâne extrădarea reclamantului.

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08